

Vad ska kaninen äta?

Leg. Vet. Marianne Tornvall på Mälarens Smådjursklinik är en av landets absolut duktigaste kaninveterinärer. Här delar hon med sig av sin kunskap om hur man utfodrar sin kanin för att den ska ha de bästa förutsättningarna för att leva ett långt, friskt liv.

Kaniner är grovfoderätare vilket innebär att de kan och ska smälta cellulosa med hjälp av sina bakterier i tarmen. De är liksom hästar och kor betande djur som i naturen i huvudsakligen livnär sig på gräs, blad och andra låga växter. Hela kaninens anatomi i mag-tarm kanalen och dess fysiologi går ut på att smälta denna fiberrika och kalorifattiga föda. En kanin i naturen får inga överskott, den är ständigt hungrig och har nästan inget fett på kroppen.

I fångenskap är felutfodring både direkt och indirekt den vanligaste orsaken till sjukdomar på kaniner. Får en kanin för fiberfattig, lättsmält och energirik föda kommer systemet i olag med i första hand mag-tarm rubbningar och allvarliga sjukdomar som trumsjuka och magsäcksöverfyllnad som följd. Även tänderna blir på sikt lidande då de inte slits på rätt sätt. Indirekt påverkas immunförsvaret vilket ökar känsligheten för infektioner och andra sjukdomar. En överviktig kanin löper dessutom stor risk att utveckla fettlever och traumatiska skelettskador. Den har svårt att putsa sig samt att få i sig sin nattavföring som ska ätas direkt från analöppningen.

En bra kost till en kanin utgörs till allra största delen utav hö. Kaninen ska äta minst 80 % hö. Hö måste alltid finnas i obegränsad mängd men det räcker inte att bara se till att hö alltid fylls på. Man måste dessutom vara mycket restriktiv med att ge andra fodermedel eftersom kaninen kommer att favorisera den godare maten och äta för mycket om den får möjlighet att välja själv.

Bladgrönt

Hö

Det vanligaste torrfoder som säljs till kaniner utgörs av pellets och gnagar/kaninblandningar av olika slag. De olika blandningarna där det ingår säd, frön, majs och cornflakesliknande produkter är mycket dålig mat och bör inte ges alls! Den är alldeles för fet, lättuggad och fiberfattig. Möjligtvis kan man ge någon enstaka bit styckevis för att belöna eller aktivera kaninen.

Pellets av god kvalitet och hög fiberhalt (minst 18%, gärna mer) kan ges i begränsade mängder men kan med fördel uteslutas helt. Vill man tvunget utfodra med pellets bör man inte ge mer än ca 2 msk per dag till en tvåkiloskanin.

Som komplement till hö är den bästa födan bladgrönt av olika slag. Helst ska man variera så mycket som möjligt och försöka få med tre olika sorter varje dag. Tillgången på färska bladgrönsaker kan vara sämre på vintern men på sommaren kan man plocka mycket utomhus. Några exempel på bra bladgrönt är gräs, maskrosor och annat ogräs, blad från fruktträd och andra vanliga lövträd, sallader av det mörka, lite grövre slaget, blaster från olika rotfrukter, färska krukorter, hibiskusblad från obesprutade plantor, broccoli med blad, kål av olika slag samt spenat och mangold. Spenat, mangold, kål, brysselkål och broccoli bör man inte ge allt för mycket av då de kan orsaka ämnesomsättningssjukdomar men i en blandning och i mindre mängder går det bra.

En viktig del av kosten till en kanin är dessutom den egenproducerade nattavföringen som kaninen äter direkt från analöppningen. Dessa små ”pluttar” med ett lite druvklaseliknande och blankt utseende, kommer från blindtarmen och innehåller för kaninen viktiga vitaminer och näringsämnen. Det kan tyckas oaptitligt att kaninen äter sin egen avföring men dessa små ”vitaminbomber” är av största vikt för kaninens hälsa.

Som godis kan man ge en liten bit morot, frukt eller bär någon gång i veckan eller några bitar torkad frukt alternativt en knäckebrödsbit. Man bör undvika nötter, frön, kakor, choklad, frukostflingor, godis och andra sötade livsmedel helt och hållet. Hund- och kattmat måste placeras så att kaniner inte kommer åt den.

Salt- och mineralstenar behövs inte till sällskapskaniner. De kan t.o.m. vara skadliga om en uttråkad kanin gnager för mycket på dem. Det höga mineralinnehållet gynnar bildning av uringrus och urinsten.

Vitamintillskott är onödigt att ge till friska kaniner som äter en fullgod kost. Om tillräckligt fiberrik föda ges, kommer bakterierna i kaninens blindtarm att trivas och producera alla nödvändiga vitaminer åt kaninen. Dessa vitaminer finns bl.a. i nattavföringen som beskrivs ovan.

Mycket viktigt att tänka på generellt är att alla kaniner är mycket känsliga för tvära foderbyten! Ska ett nytt fodermedel introduceras, ska det göras successivt i till en början mycket liten mängd. Har kaninen t.ex. aldrig ätit maskrosblad, börjar man att ge ett halvt blad och ökar därefter på dag för dag. Vid minsta tecken på diarré, upphörd aptit eller upphörd avföring slutar man omedelbart att ge den nya kosten och kontaktar veterinär.

